

Поводът, който ни събира този следобяд в параклиса на Кармилската света обител, е уникален и затова - възнуващ: честване седемдесетата годишнина от основаването в София на първата в историята на Католическата църква Кармилска обител от източен обряд. Този факт издига България в привилегировано положение, както в историята на Католическата църква, така и в двадесетвековната летопис на монашеството. Седемдесет години Кармилска света обител "Свети Дух" в България е достоен за възхваляване и почитане юбилей.

В летописите на обителта са записани много интересни, възнуващи и назидателни "неща". По-съсредоточеното ни вникване в тях, безспорно ще ни извисява духовно, защото основен двигател в тях се явява действието на Свети Дух, на когото е посветена обителта. И наистина, в живота на Църквата, както и в живота на кармитката, Свети Дух е този, който дарява живот, който подхранва този живот, който утешава и който възстановява живота. Той е източник на качеството на нашия живот. И в това тъй обикновено нему свойствено действие откриваме необикновеното. Когато се заговаря, че Малката Тереза ще бъде провъзгласена за блажена, нейна сестра възкликва: "Но тя не извърши нищо необикновено!" Ние също бихме възкликнали: Какъв парадокс! Светица пък нищо необикновено, което да е явно в живота. Така е за нашите материални очи. Но в Кармилското правило е заложен един от характерните белези на ордена: "В тишина и упование е вашата сила!" /Исаия 30,15/ т.е. Силата ви ще бъде в мълчанието и надеждата. Цитирам случая с Малката Тереза, защото и в историята на Софийския Кармил няма нищо необикновено, което да е явно в живота. Тук монахините живеят скрити за света и светът е скрит за тях. Те живеят в тишина, поднасяйки живота си за душите с упование в Божието милосърдие. В този смисъл са съветите на Голямата света Тереза Авилска към сестрите от манастира "Свети Йосиф": "Сърцето ми се къса, като виждам колко души се погубват... Жал ми е като виждам за какви

неща искат да се молим на Бога...А ние си губим времето да отправяме към Бога молби, които ако бъдат изслушани, би се стигнало може би до там да има една душа по-малко на небето". Дали тези думи не касаят индиректно и нас? Отговорът е индивидуален. Тези съвети не са епизод от ежедневието на Кармил. Те са част от харизмата на Кармил. Три века по-късно те ще звучат отново: "Викът на Разпнатия Христос - "Жаден съм!", разпалваха в мене едно непознато и пламено желание...Исках да дам на моя Възлюбен да пие и се чувствах разкъсвана от жажда за душите...особено за душите на големите грешници. Горях от желание да ги откъсна от вечния огън".

Както става ясно от думите на света Тереза Авилска и на Малката Тереза, кармитките, скрити за света, живеят със света и с проблемите му. В енцикликата "Богосветеният живот" папа Йоан-Павел II бе писал: "Техният живот е знак на изключителното единение на Църквата-Годаница с нейния Господ...И наистина, животът на монахините, посветили се предимно на молитвата, не е нищо друго, освен път към Небесния Иерусалим и предучастие на есхатологичната Църква в притежаването и съзерцаването на Бога".

И тъй, на 22 май 1935 г. четири монахини се сбогуват с Кармилската обител "Свети Дух" в Кадъкьой, Истанбул, и на 23 май слизат на Подуенската гара, предизвиквайки с не^{би}жайното си за софиянци монахинско одеяние любопитството на посрещачите. Те пристигат в София не като гостенки на свои приятели, а като малко ято лястовички, носещи пролетен полъх за Католическата църква от източен обряд в България. Лястовичките - Майка Мария Ангелска, игуменка, петдесет и деветгодишна, во мире Мари Крест, родом от Париж, Майка Мария Успенска, подигуменка, тридесет и седемгодишна, също французойка, сестра Марта Исусоса, родом от Лотарингия и сестра Мария-Пия, дверница, стъпват на българска земя дълбоко развълнувани, факт, който не предизвиква нищие учудване. България е новата им родина. Развитието на политическите събития ги принуждава през 1949 г. да я напуснат. Появяването на кармитките в София и включването им в живота на Ка

толическата църква в България не е неочаквано, а още по-малко случайно събитие, случайно явление. Не е случайно появяването им и в Истанбул през 1903 г. Тяхната харизма ги прави съпричастни на апостолата на мисионерите и дейността на свещениците. В този смисъл не е приумица на папа Йоан-Павел II и установяването преди десетина години във Ватикана на малка обител на монахини от съзерцателните ордени, кармилитки, клариски, визитандинки и др., които на ротационен принцип, молитвено да подпомагат понтификалната му дейност. А всички сме единодушни, че отговорностите, които лежат върху крехките му плещи, меко казано, са огромни. В известен смисъл, солидарността чрез молитвата, а тя е с изключителен заряд при кармилитките, е израз на "общението на светците". В случая с Кармилската обител в Софийа, последвалите събития, надлежно отразени, както в дневника на преподобната Майка Мария Ангелска и в архивите на Светата конгрегация за Източните църкви, тъй и с много обич съхранени в паметта на живите свидетели, потвърждават в пълна мяра тази констатация.

И тъй, на Подуенската гара кармилитките са посрещнати от официална делегация начело с Апостолическия администратор за католиците от източен обряд, епископ Кирил Куртев и множество католици от енория "Успение Богородично" и естествено от сестрите Евхаристинки. Те най-сестрински приемат лястовичките от юг и ги настаняват в къщата на ул. "Върбица" № 6. На първо време те поемат и грижите по прехраната и обзавеждането на помещенията. Тук особена заслуга имат с. Небесна Мусева, началница, и нейните съсестри Благородка и Магдалина, които ние, по-възрастните, възпоменаваме с най-дълбоко уважение.

От групата на посрещачите ще открия един участник, който присъства вжедневно в летописа на Софийския кармил. До последния си дъх, той ще бъде не само духовен наставник и изповедник, но и доброволен съпричастник на тревогите и негодите, пък и на духовните радости в ежедневието на кармилитките. Досещате се, че става дума за отец Йордан Карамитров, единствения българин от Обществото на отците Йезуити от източен обряд. През юли 1962 г. Господарят на живота призова своя

предан служител. Верен син на св.Игнатий Лойола, той живя за Църквата и за по-голяма Божия слава. По случай десетата годишнина от основаването на Кармилската обител, Майка Мария Ангелска отбелязва: "Добрият отец Карамитров, който се отдаде на това дело от самото начало и на когото то дължи дълбока признателност за всички духовни помощи, които получи от него и най-вече по отношение на обряда, ни поздрави за годишнината...Той истински обработва делото и го направи това, което е днес". Въздържам се от допълнителна характеристика на образа на този скромен работник на Господния виноград, защото едва ли биха могли да се определят по-точно и с по-дълбока почит ролята и приноса на отец Йордан Карамитров за утвърждаването на Кармил в живота на Католическата църква в България.

И понеже споменах за духовните помощи, а те са всъщност духовните радости в ежедневието на нашите сестри, НАШИТЕ СЕСТРИ? да, участието ни в днешното юбилейно тържество доказва, че ги тачим като наши сестри, ще цитирам няколко поводи за духовна радост. Преди всичко, дълбоката почит към тях от страна на католиците от двата обряда, почит, изразена чрез спонтанната им набожност към Пресвета Богородица Кармилска и Малката Тереза и то не само на 16 юли и 30 септември. Духовна радост за тях е и добронамереното отношение на православните ни братя, които прекрачваха прага на черквата "Св.Франциск", а днес пристъпват с уважение и обич в този параклис и се присъединяват молитвено към нас - една сериозна стъпка към диалога, взаимното опознаване и уважение като извор на единението, както папа Йоан-Павел II определяше подобни изяви. Всъщност тази е и една от основните мисии на Кармил в България.

Грижите и наставленията на епископ Кирил Куртев, "нашия духовен баща", както го наричат монахините, са също повод за духовна радост за тези скромни души. А каква духовна радост им доставя на 30 юни 1941 г.изненадващото посещение на Монс.Ронкали, този, който употреби целия си мисионерски плам и дипломатически такт, за да бъде реализирано основаването на Кармилската обител в София! Чуйте изповедта на Майка Мария Ангелска: "Тази заран бяхме твърде изненадани от

посещението на тѣй добрия Монс.Ронкали. Бяха ни казали, че е тук за два или три дни. Все тѣй добър, все тѣй бащински, все тѣй скром-
мен, наистина Божи човек. Говори за Дон Галони като за Божи човек,
съвършен, истински свещеник, но същото може да се каже много пове-
че и за самия него. Останахме един час с него в приемната...и ви
уверявам, че не усетих как отлитна времето. Аз, която обикновено
бързам да напускам тази приемна, бих останала още, за да слушам
словото му, изпълнено със свърхестествени поучения. След това вле-
зе в клаузурата за най-голяма всеобща радост и посети цялата къща
и малкия дом, както той нарече бившата си резиденция".

А сега, след тази интермедия, нека се върнем към конкретното исто-
рическо събитие. Софийският Кармил води своето начало от Истанбул-
ския. Той пък се рои от Кармилския манастир в гр.Драгинян, Франция.
А във Франция и Испания кармилитките идват от Нидерландия, където
едва през XV в. е основана първата монахинска обител под покрови-
телството на Пресвета Богородица Кармилска. Информативно ще отбеле-
жа или както се казва - за протокола - днес в света има 830 манас-
тири на кармилитки в клаузура с над тринадесетхиляди монахини, как-
то са нашите сестри. Извън това съществуват и 52 общества на карми-
литки, посветени на апостолата в енориите и мисиите. Логично е да
попитате: А преди XV в.? Е, преди XV в.съществува само орденът на
монасите кармилитани. Неговата история, дори в най-съкратен вид не
съм готов да разкажа, защото доколкото забелязвам никой не се е
подсигурил с храна поне за три дни, колкото би продължил разказът,
тѣй като корените на Кармилския орден, най-древния в Католическата
църква, откриваме във времето на Старозаветния пророк Илия. А да
ви държа гладни? Не! Та ние не сме в поредния конклав! Есщност,
истинската причина за моето опущение се крие в неспособността ми
да разкажа тази история по-авторитетно от Преподобните отци карми-
литани. Тѣй че, както се казва, топката е в тяхното поле и ние вси-
чки се ^{радваме, че тя не ни} (надяваме тя да не) се застои дълго там.

И тѣй, към историята! Тя съпоставя две дати, отстоящи на 400 години
една от друга: 1535 и 1935. Вярата ни подсказва, че съпадението

не е случайно. През 1535 г. Дона Тереза де Ахумада приема монахинското одеяние на Пресвета Богородица Кармилска и поставя едно ново начало за ордена, а през 1935 г. духовните ѝ дъщери поставят едно ново начало в живота на Католическата църква в България. Знаменателно съвпадение! И днес, връщайки се в годините преди 1935 г., ще се постарая да отговоря на въпроса: Как се роди идеята за основаване на Кармилска обител в София? Най-краткият отговор гласи: От самата харизма на Кармилския орден. Тя е изградена върху Христовото обещание: "Искайте и ще ви се даде!" Това Христово обещание сътвори една колкото пъстра, толкова и възхитителна с изящността си мозайка, изработена с дълбока вяра, с пламена любов и мисионерско усърдие. В тази мозайка се вплитат имена на мистици и реформатори, на изповедници и мъченици, на светци и светици, които съставляват непреходната слава на Светата Католическа църква.

Конкретно за нашия случай, ще спомена две имена. Те не принадлежат ~~към~~ Кармилския орден, но са пряко ангажирани с юбилея, който честваме ~~днес~~: епископ Кирил Куртев, Апостолически администратор за католиците от източен обряд и Анджело Ронкали, Архиепископ Месемврийски и Апостолически делегат в България. Обединени от апостолски дух и ревностно служение на Църквата, с Божия помощ те преодоляват трудностите, които възникват по пътя към осъществяване на мисията им: да съхранят и разширят делото на унията от 18 декември 1860 г. Бързам да добавя, че към тях се присъединява и Малката Тереза, "светицата на малкия път". Ароматът на нейните рози неудържимо привлича двамата духовници, особено след 17 май 1925 г. На тази дата тя е канонизирана и обявена, заедно с ненадминатия мисионер св. Франциск Ксаверий, за покровителка на мисиите. Това решение на папа Пий XI /1922-1939 г./, папата на мисиите, на пръв поглед изглежда смущаващо, предвид скрития зад манастирските стени живот на кармилитката. Всичко обаче се изяснява, както бе изтъкнато, в светлината на нашата вяра и се обяснява с харизмата на Кармилския орден - молитва и умъртвление за прослава на Църквата Христова.

При това положение, каква по-доброжелателна помощница за мисията си биха могли да открият епископ Кирил Куртев и Монс.Ронкали в онези смутни времена на тежки изпитания, като последица от катастрофалния край на Първата световна война? А и самата Тереза им идва на помощ. "Ако моите братчета не бяха отлетели на небето, пише Тереза в "История на една душа", щях да имам щастието да ги видя да служат на олтара; съжалявах за това несбъднато щастие! А ето че Всеблагият Бог надхвърли моята мечта, тъй като исках да имам само един брат свещеник...а ме свърза посредством духовни връзки с двама свои апостоли...Несъмнено мисионерите могат да бъдат подпомагани с молитва и саможертва...Ревността на една кармилитка трябва да обхваща целия свят, надявам се дори, че с Божия помощ ще бъде полезна на повече от двама мисионери. Моля се за всички, без да пропуска обикновените свещеници, чиято служба^е също толкова трудна понякога, колкото тази на апостолите, които проповядват на езичниците...Бог е безкрайно добър и безкрайно щедър, толкова богат, че дава без мярка това, което Му поискам..." И след тази изповед на Малката Тереза, да пристъпим от общото към конкретното.

Година и половина след 17 май 1925 г. когато Тереза Мартен е канонизирана, на 5 декември 1926 г. в "Сан Клементе", тази скъпа на всяко българско сърце римска базилика, свещеник Стефан Куртев е посветен в епископски сан. Оттук на сетне, подимето Кирил, епископ Бриулски, той поема отговорността за оцеляване на католическата общност от източен обряд, срещу която са изправени наситени с ненавист и нетолирантност сили. И тогава се ражда идеята да се прибегне до ходатайството на Малката Тереза от Лизйо. Завръщайки се от Рим и предварително насърчен от Монс.Ронкали, епископ Кирил Куртев се отбива в Истанбул и предприема постъпки пред истанбулския Кармил в лицето на игуменката Майка Мария-Луиза на Пресветото Сърце за основаване на Кармилска обител в София. Преговорите приключват благополучно за епископ Кирил Куртев. Определените за София кармилитки преминават курс по славянско богослужение и обряд, ръководен от архимандрит Иван Николов, ректор на черквата "Света Троица" в Истан-

бул, люлка на унията от 1860 г.

И тъй, идването на Сестрите кармитки в България е факт. Една отколешна мечта е осъществена. За каноничното оформяне на тази мечта е съставен, цитирам, "АКТ ЗА ОСНОВАВАНЕ" на манастира от източно-славянско богослужение на Сестрите монахини от ордена на Пресвета Богородица Кармилска в гр.София. На 24 май 1935 г., празник на Св.Св.Кирил и Методий, славянски апостоли и просветители, основатели на източно-славянското богослужение, бе отслужена първата Божествена литургия от Н.В.Преосвещенство Кирил Куртев и животворящите Тайни Христови на Светото причастие се положиха на постоянно присъствие в Дарохранителницата и с това се влезе във владение на обителта...Новоосновеният Кармилски манастир от източно-славянско богослужение бе посветен на Свети Дух и поставен подпокровителството на света Тереза на Младенеца Исус...Той се основава съгласно инструкцията на Светата конгрегация за Източните църкви в Рим от 29 април 1935 г.до Апостолическия делегат в Цариград, Н.В. Преосвещенство Анджело Джузепе Ронкали, Архиепископ Месемврийски, както личи от "*Decretum Obedientiae pro novi monasterii fundatione Sororum Carmelitarum in Regno Bulgariae*"

/Декрет за основаване на нов манастир на Сестрите кармитанки в Царство България/ на същия Цариградски Апостолически делегат под № 390 от 20 май 1935 г."/Край на цитата/ Следват подписите на Н.В. Преосвещенство Кирил Куртев, Епископ Бриулски, на Майка Мария Ангелска, игуменка и на Майка Мария Успенска, подигуменка. Ще добавя, че съгласно устава на ордена на Пресвета Богородица Кармилска член 295, обителта "Свети Дух" е под прякото ръководство и на подчинение на местния епископ, в конкретния случай, на Н.В.Преосвещенство епископ Христо Прошков, Апостолически екзарх и Председател на Епископската конференция в България, ръководство, от което произтичат права и задължения за двете страни. Месец по-късно, на 24 юни 1935 г.съгласно устава, сестрите влизат в клаузура.

Сведи Дух - Ръководител и Осветител! Света Тереза на Младенеца Исус - покровителка! Така пред нас се извисява духовният, а защо не

и материалният образ на Кармилската света обител, както преди седем- десет години, така и днес, а такъв ще се извисява и до свършека на света. Свети Дух, Господ Животворящ, от когото черпим сили за нашата вяра, е безстрашният кормчия, който води Петровия кораб през бури и подводни рифове и го пази от пиратите. Добър пастир, той дено- нощно охранява църковната кошара от глутницата вълци. Буден пазач на пристанищния маяк, той поддържа светлината, която сочи на моря- ка спасителния бряг. Той е грижовният градинар, който отглежда най- красивите цветя в градината на Католическата църква. Велик ваятел, той обработва мрамора с любов, за да извае поредната изящна творба. Свети Дух изгражда духовността на Кармил, като я превръща в неоцени- ма съкровищница. Що се отнася до Малката Тереза, както при основава- нето на Софийския Кармил, така и днес, на нейното покровителство се радват всички, които търсят аромата на розите ѝ. И за да не прозвучи твърде сантиментално това мое твърдение, ще цитирам документ на Светата конгрегация на Източните църкви. Имам предвид адресираното до игуменката на манастира в Лизйо писмо, и забележете, с дата 27 юни 1935 г. т.е. само месец след основаването на Кармилската обител в София. Негов автор е кардинал Синчери, чието име се преплита в а- налите на манастира през първите години от основаването му. "Кармил- ската обител от източен обряд в България е дело на Божията промисъл. Същевременно то отговаря и на намеренията на Светия престол, подчер- тава кардиналът и продължава: /цитирам/ "Само апостолат, който приема дълбоко почитания от нашите източни братя славянски обряд, може да даде обилни плодове. Освен това, единствено молитвата е в състояние да помогне за единението на християните. И в това се състои основна- та мисия на кармилитките... Кой знае? Може би за Русия, която е все още недостъпна, Бог подготвя този нов манастир, за да се превърне в разсадник на други манастири в славянските страни... Светият Отец бла- говоли да даде съгласието си тази Кармилска обител да бъде поставена под особената закрила на света Тереза на Младенеца Исус с надеждата, че "Цветенцето от Лизйо" ще излее "дъжд от рози", както над манасти- ра, тъй и над цяла България. Светата конгрегация е далеч от мисълта,

че кармитките не ще се сблъскат с многобройни трудности в началния период от установяването си..."/Край на цитата/

Не е била необходима особена прозорливост или пророческа дарба, за да не бъде допусната подобна възможност. Наистина трудностите са ежедневни, най-разнородни, като някои и твърде жестоки. В този начален период, успоредно с аклиматизацията, най-голяма трудност безспорно представлява намирането на сграда, отговаряща на изискванията на правилото на ордена - отдалеченост от шума на големия град, подходящ терен за саморъчно обработване и самозадоволяване, условия за молитвено уединение и място за рекреация, т.е. класическа клаузура. Все в тази връзка, след няколкогодишен престой в неподходящата за кармилска обител къща на ул. "Върбица" № 6, сестрите се настаняват в закупените от Дон Галони къщи на ул. "Мусала" № 2, 4, и 6, една от които е бившата резиденция на Монс. Ронкали, "малкият дом". Свързани с черквата "Св. Франциск", те задоволяват, но в най-елементарна степен, изискванията на строгото правило на ордена. Тъй че, проблемът с манастирската сграда за дълги години ще остане в центъра на грижите на Католическата църква от източен обряд. В усилията за разрешаване на този жизненоважен проблем, както подобава, активно участва и Светата конгрегация за Източните църкви. Слатина, Боянски път, вилата "Ландау" собственост на еврейски индустриалец и други обекти са последователно оглеждани и отхвърляни като неподходящи. Междувременно, по предложение на Монс. Ронкали и със средства на Светата конгрегация за Източните църкви, е закупен находящият се днес на бул. "Монтевидео" № 15 терен с цел да бъде построена по-масивна от съществуващата на ул. "Марин Дринов" № 30 сграда на семинарията, ръководена от Отец Иван Зупан, йезуит и събрат на отец Йордан Карамитров. Кардинал Тисеран, вече като ръководител на Конгрегацията за Източните църкви, изказва идеята закупеният терен да бъде преотстъпен за построяване на Кармилски манастир. И наистина, след извършения от Майка Мария Ангелска и от Отец Климент Паскалев, протосингел на Католическата екзархия, оглед, теренът е определен за подходящ. В замяна Кармил ще предостави

за нуждите на семинарията къщите на ул. "Мусала". Продължителните преговори между Конгрегацията, Йезуитите и Екзархията се вписват в анализите на Църквата като един тъжен епизод. Динамиката на военните действия в онзи период не изчака умните да се наумуват. Събитията от септември 1944 г. изпревариха осъществяването на идеята на кардинал Тисеран.

В резултат на всичко това, в продължение на четиридесет и пет години трибуната на черквата "Св.Франциск" пое функциите на поредната Кармилска обител. Така бе поставено началото на великото изпитание за верността на сестрите кармилитки към монахинското им звание. Тази тяхна вярност, нека ми бъде позволено да изразя всеобщата ни увереност, заслужи за Католическата църква и за самите нас, като нейни чедра, опазване на вярата ни в Триединния Бог и надеждата ни за утрешния ден на победата на Христовия кръст над атеистичното мракобесие. Или ако трябва да цитирам писателя Жорис Уисманс: "Техните молитви бяха гръмоотводът, който пое гнева на небето!"

В първите години след установяването им в София и не само тогава, извън проблема с манастирската сграда, тревоги в ежедневиия живот на монахините създават както официалните власти, така и лансираните от враждебни сили вестникарски изяви. Смут внася и мъчителният за разрешаване проблем с евакуацията на сестрите след бомбардировката над София на 10 януари 1944 г. Думата смут бледнее пред истинското положение, в което изпадат кармилитките през тези дни. Представете си за миг: София разрушена и в пламъци, народът в паника, държавата в колапс и тези беззащитни жени в този хаос. Но и в този случай главно действащо лице, ако мога така да се изразя, се оказва Божието Провидение. Сестрите облатки успенки, начело с Майка Ноел, приютяват нашите сестри в Ямбол. Фрер Пиер-Мари, директорът на колежа "Св.Св.Кирил и Методий" в Лозенец, подпомогнат от събратята си, организира пренасянето на скромната манастирска покътнина в колежа. Въпреки проблемите, които му създава бомбардираната сграда "Про Ориенте", Дон Галони, този верен приятел на Кармил, поема охраната на

манастира. Екзарх Иоан Гаруфалов поема разноските по БДЖ и духовното обслужване на кармитките по време на престоя им в Ямбол. И тук отец Йоран Карамитров не изостави мисията си в Кармил. Наистина трогателна е тази солидарност, която всъщност е израз на дълбокото уважение и искрено преклонение пред назидателния подвиг на Кармилската духовност. Сред всички тези приятели и благодетели, историческата истина изисква да открие образа на княгиня Евдокия. Споменавайки името ѝ, далече съм от намерението, особено сега в навечерието на парламентарните избори, да го употребя за политически цели. Истината преди всичко! Нейната материална помощ и особено духовната ѝ връзка с дъщерите на Пресвета Богородица Кармилска, в известен смисъл внасят в обителта спокойствие и смелост пред мрачната перспектива, която се очертава след 9 септември 1944 г. Позволете ми да надникна в интимния мир на княгинята, когато пледирам за нейното благочестие. При всички случаи то е лично и не я обвързва с никого от настоящите членове на царското семейство. Преди окончателното си отпътуване от България, тя отправя до "своите" сестри, както тя нарича кармитките, с пощенска картичка с дата 7 септември 1946 г. следните слова: "Молете се за мене, както и аз ще се моля за вашето скъпо общество и осланяйки се на Божието милосърдие, казвам ви "Довиждане" там, където ще бъдем вечно съединени! "

След установяването на така наречената "народна власт", тревогите се превръщат в кошмар. Монахините чужденки са прогонени от страната. Открива се ерата на явния терор - обиски, ограбване на църковни вещи, утвар, одежди, книги; следват арести, затвор, въдворяване в Белене, край бреговете на "Хубавия син Дунав", на Майка Блажена Кръстна и [†]сестра Тереза Исусова, за които ще стане слово след малко. Към всичко това следва да прибавим и ежедневните грижи по храната и материалната издръжка. Но безспорно най-голяма тревога предизвиква перспективата да бъдат лишени от Таинството Евхаристия във връзка със [†]скалтения процес срещу католическите свещеници.

Жесток удар върху Кармилската света обител нанася решението на комунистическата власт кармилитките да напуснат манастира и да се приберат по домовете си. Тогава мнозина се питаха: Нима това е краят на Кармил? Единствени дъщерите на Пресвета Богородица Кармилска в тези драматични дни повтаряха с пророк Исаия: "Твърдия по дух, Ти пазиш в съвършен мир, защото на Теб се уповава!" /Исаия 26, 3/ Разпръсването, както и всички други беди, изброени и пропуснати, не сломяват духа на кармилитките. С упование, те постоянстват във верността ~~на~~ светото си звание. Едва през 1958 г. след като преминават през различни перипетии, сестрите се прибират в София и както споменах, се приютяват на трибуната в черквата "Св. Франциск". За задоволяване ^{на} най, най-елементарните нужди за живот, въпросната трибуна на три пъти е реконструирана. Що се отнася до издръжката, сестрите я осигуряват от частни уроци по немски и френски, гледане на деца и понякога на болни. Считано от 1958 г. летописите на Кармил с пареща болка, но същевременно и с възторг отбелязват началото на период, който ще нарека "период на безкръвната гилотина". И за да ~~не~~ съгласи~~не~~, че това определение не е нито метафора, нито израз от политическия речник, необходимо е за миг да върнете спомена си за трибуната и да си представите как самите вие бихте се чувствали като нейни обитатели и то в продължение на дълги, дълги години. Наистина безкръвна гилотина! Да, днес в седемдесетата годишнина от основаването на Кармилската света обител парещата болка се превръща във възторг. Бог да бъде благословен! Убеден съм, че Боговдъхновеният старозаветен Исус Син Сирахов написа и за Софийския Кармил следните слова: "Ego quasi rosa plantata super ^{rivos} aquarum fortificavi" /Аз израснах и заякнах като трендафил, посаден край потока, 39,16/ И пак днес сме свидетели, че през дългите години на арктически мраз и слънчево затъмнение, благодарение на потока от небесни благодати, този трендафил не изсъхна. Получи се точно обратното. Чрез аромата си той поддържаше живителната надежда в утрешния, озарен от светлината на Христовия

кръст ден. Вдъхновявани от Свети Дух, дъщерите на Майка Тереза Авилска, тази вярна дъщеря на Църквата, полагаха денонощни молитвени и аскетични грижи за неговото оцеляване. Ароматът на кармилския трендафил се оказа по-упорит от задушаващата смрад на омразата. Извън това, посаденият край потока трендафил бе пуснал дълбоки корени в кармилската традиция. През тревожните години на настъплението на Реформацията, света Тереза Авилска съзнава, че истината, проповядвана от Католическата църква е застрашена. Лишена от възможността със слово и действие публично да защити истината, тя насърчава духовните си дъщери чрез непрекъснато моление и умъртвления да изградят непробиваем вал, в който да се разбиват атаките на рушителите на Христовата църква. И атаките бяха разбити. "Б деня, в който вашите молитви, желания, умъртвления и пост не са насочени към тази цел/т.е. да подпомагат защитниците на Църквата/ обръща се тя към монахините, знайте, че не вършите и не изпълнявате задълженията, за които Бог ви е призвал и събрал на това място"./Път III,10/ Молитва, съзерцание и умъртвление! Тази е духовността на Кармил! Тази е силата на Кармил! Призиваните за тази духовност девизи не търсят щастието според критериите на този свят: те търсят щастието в Христовата любов. Именно тук следва да откриваме обяснението за радостта, която излъчва Христовият кръст, обяснението за неудържимия стремеж на неспокойната душа в търсене на истината и щастието. И след като ги открие, да се превърне в бисер, който Божественият ѝ жених инкрустира върху царската си корона. Този бисер има много имена: дъщеря на Църквата Майка, Бялото цветенце от Лизйо, Елисавета, Цвете на Андите, Тереза-Бенедикта, Героините на Компие. Понеже подвигът на кармилитките на Компие е ярка илюстрация за силата на молитвата на всяка кармилитка, позволеми ми с няколко думи да задържа вниманието ви върху техния случай. По време на Терора, етап от така наречената Велика френска революция, шестнадесет кармилитки от манастира в гр. Компие са арестувани по нареждане на революционния комитет. Изправени пред трибунала, те са осъдени на смърт /цитирам/ "заради начи-

на им на живот, привързан към фанатизма на детинските им вярвания и към глупавите им монахински практики". На тези обвинения, една от монахините отговаря: "Чувате ли, сестри мои, осъждат ни заради привързаността ни към нашата вяра...Какво щастие да умрем за нашия Бог!" На 17 юли 1794 г.отведени са на площада, където гилотината очаква поредната пратка изменници на Революцията. Преди да се качи на ешафода, най-младата, Констанс Мьоние, новиската, коленичи пред игуменката Мария-Тереза Августина и проси разрешение да умре. Примера ѝ следват и всички останали. Последна, подобно на майката на братята Макавееви, пристъпва игуменката. Над притихналия площад ехти последната ѝ молитва тук на земята: "Господи, колко бих била щастлива, ако тази незначителна моя жертва спре твоя гняв и намали броя на жертвите!" След единадесет дни, на 28 юли 1794 г.Робеспьер и всички членове на Комуната се качват на ешафода. Терорът спря! Франция отдъхна! Молитвата на кармилитката бе чута!

За чест и слава на Кармилския орден подобни бисери не са изключения. Не се наемам да изредя имената на всички дъщери на Пресвета Богородица Кармилска, които по различен начин, но винаги в унисон с кармилското правило, заслужиха честта да получат поканата на Невесния жених: "Veni, sponsa mea, et coronaberis", Дойди, годенице моя, и ще бъдеш увенчана, защото избра по-добрата част/

От седемдесет години, по Божия милост последователки и съсестри ^{на тези монахини} живеят до нас, с нас и за нас. Извън споменатите основателки, дошли с пролетния полъх през 1935 г., в скромната и същевременно победна летопис на Кармилската света обител "Свети Дух" са гравирани имената, които не ще оставим в забвение. Без тях, днес нямаше да има юбилей, без тях, днес нямаше да има този прекрасен, осветен през 2002 г.манастир, велик дар на Божието Провидение и на християнската солидарност, без тях нямаше да има дъжда от рози, който получавахме и който ще продължава да се излива над нас и над Църквата в България. Те изградиха основите, нещо повече, самите те, първозванните, легнаха в основите на тази Кармилска обител.

С дълбоко преклонение пред светлата им памет, на днешното юбилейно тържество нека споменем:

Сестра Тереза Исусова, во мире Мария Дукова, родена в Дряново на 5 март 1907 г. първа лястовичка българка в Кармилското гнездо, с първи обети на 8 май 1937 г., а вечни - на 8 май 1940 г. Концлагеристка в Белене. Почива на 24 февруари 1990 г.

Сестра Мария Въплъщенска, во мире Павлина Топалска, родена в Калояново, Пловдивско, на 15 януари 1913 г. с първи обети на 22 декември 1937 г. и вечни - на 19 януари 1941 г. Почива на 20 октомври 1993 г.

Сестра Блажена Кръстна, во мире Здравка-Олга Бойчева, с първи обети на 12 юни 1938 г. и вечни - на 24 ноември 1941 г. Почива на 17 декември 2000 г.

Мнозина от участниците на това юбилейно тържество лично познаваха тези монахини. Те бяха нашите сестри. Нека бъде вечна паметта им! С няколко думи ще се спра на Майка Блажена Кръстна, поради факта, че в историята на Кармилския орден тя е първата българка игуменка. Всички, които я познавахме, сме убедени, че ^{не}само с няколко думи, а с подробна биографична книга заслужава да бъде почетена нейната памет. Майка Блажена е родена в Санкт Петербург на 2 април 1914 г. Завършва френския девически колеж "Сен Жозеф" в София, след което постъпва в Кармил. След председателството от май 1935 до 1947 г. на Майка Мария Ангелска и това на Майка Анна Исусова от май 1947 до 1952 г. тя е определена от Рим за игуменка на Софийския Кармил, докато от комунистическата власт е определена за концлагеристка в Белене, както бе споменато. Майка Блажена! Майка - за нея това название не бе достопочтена титла. То бе кръст, който тя пренесе за всеобщо назидание през бури и страдания, през мъки и душевни терзания, в безсънни нощи и мрачни дни, с детско подчинение на Божията воля. И с изумително примирение, огрято от безпределното ѝ упование в Провидението. И всичко това в продължение на половин век. Един достоен за уважение рекорд в историята на монашеството. Майка Блажена - истинска любвеобилна и грижовна майка за духовните си сестри и за всички нас, които имаме щастието да се докоснем до богатата ѝ духовност. Поклон пред светлата ѝ памет!

През първото десетилетие от основаването на Кармил в София, в него постъпва Тереза Лесова. На днѐното тържество в нейно лице ние най-сърдечно приветстваме доайенката на обителта, сестра Тереза на св. Йосиф. Тя е родена на 18 декември 1919 г. в Секирово, Пловдивско. Постъпва в Кармил и на 15 юли 1943 г. произнася първите си обети, а на 15 юли 1946 г. - вечните, което означава, че повече от шестдесет години е живата история на Софийския Кармил. Позволете ми и едно интимно отклонение. Обръщам се към с. Тереза на Свети Йосиф с дълбока и искрена признателност за поетото преди петдесет и пет години обещателство да ме съпровожда с молитвите си из житейския ми път. Благодаря, скъпа моя сестро! Бог да ви благослови!

Днес най-сърдечно приветстваме и сестра Тереза на Младенеца Исус и на Светия Образ, во мире Мария-Лиляна Бойчева, родена сестра на Майка Блажена. Родена е във Варна на 18 септември 1921 г. Първите си обети полага на 16 юли 1952 г., а вечните - на 16 юли 1965 г. За всички нас тя е образец на вяроност към монахинското звание и упование в милосърдната любов на Страдалеца Христос. След кончината на Майка Блажена, поема върху крехките си плещи отговорността за Кармил, акт, заслужаващ нашата възхита.

Сестра Луция на Непорочното Сърце, во мире Кръстина Шубарова. Родена в София на 24 декември 1915 г., полага първите си обети на 8 декември 1968 г., а вечните - на 2 февруари 1972 г. Почива на 4 април 1987 г.

Сестра Елисавета на Пресветата Троица, во мире Филка Бабианчева. Родена е в София на 1 април 1934 г. Първи обети полага на 25 март 1974 г., а вечни - на 25 март 1977 г. Почива на 3 януари 1992 г.

Сестра Мария-Тереза на Светата Евхаристия, во мире Тереза Гръмова. Родена е в София на 1 март 1961 г. На 8 септември 1990 г. произнася първите си обети, а на 8 септември 1993 г. - вечните. От 5 ноември 2001 година е избрана за настоятелка на Кармилската света обител "Свети Дух", една от най-младите игуменки в историята на Кармилския орден. Но и за Майка Мария-Тереза на Светата Евхаристия е валидна констатацията на френския писател Пиер Корней:

Je suis jeune, il est vrai, mais pour les âmes bien nées
La valeur n'attend point le nombre des années!

Млада съм наистина, но за благородните души
достойнството не се измерва с броя на годините!

Позволете ми да приветствам и тези наши сестри - лястовички, които
по призива на Небесния жених, напуснаха семейство и Родина и доле-
тяха в кармилското гнездо в София, за да продължат повереното им
от Учителя дело за единението ^{на} християните.

Сестра Вероника на Христос Цар, во мире Емилия Андрейкуличова, ро-
дена в Собранце, Словакия, на 23 септември 1973 г. Временните си
обети полага на 31 октомври 1999 г., а вечните - на 21 ноември
2002 г. в тази обител.

Сестра Анастасия на Животворящия Кръст, новистка, во мире Луция
Федорцова, родена на 4 декември 1977 г. в Хумене, Словакия.

Сестра Мария-Елисавета на Пресветата ^(новистка) Троица, во мире Мартина Гмит-
терова, родена на 1 февруари 1979 г. в Бардейов, Словакия.

Ирина Палух, постулантка, родена на 10 юли 1978 г. в град Львов,
Украйна.

В този паметен ден, позволете ми, скъпи ляставички, да Ви уверя, че
в лицето на католиците в България Вие имате братя и сестри и верни
приятели на Кармил.

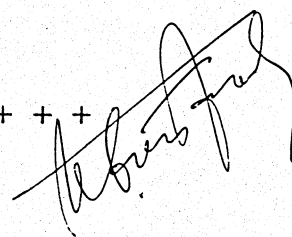
Тъй като сме в година, посветена на Светата Евхаристия, Таинството
на Изкуплението, Таинството на безмерната Христова любов, Майка
Мария-Тереза на Светата Евхаристия, Преподобната настоятелка на Кар-
милската обител, Ви приветства с пожеланието на Голямата света Те-
реза Авилска: "Когато току-що сте приели нашия Господ и сам Той се
намира във вас, затворете телесните си очи, отворете душевните и
погледнете в сърцето си... Тогава ще видите, че Той не ще остане
толкова скрит за вас и ще ви се открие по много начини и съобразно
с желанието ви да Го съзерцавате... Тези, които горещо Го желаят,
те са истинските Му приятели".

И за финал, позволете миот Ваше име да поднеса на пре-
подобните Сестри юбилярки най-искрени честитки по случай техния
седемдесетгодишен Богоугоден юбилей, с пожелания за крепко здраве
и дълголетие и за обилни небесни благодати чрез ходатайството на
Малката Тереза на Младенеца Исус, небесната им покровителка,
благодати за тях самите, за духовния просперитет на Светата обител
и за мисията им в прослава на Триединния Бог и Неговата Църква.

Н А М Н О Г А Я Л Е Т А,
Преподобни и скъпи наши Сестри!

София, 5 юни 2005 г.

+ + + + + + + + + + + + + + + +

A handwritten signature in dark ink, appearing to be a stylized name, possibly "M. Teresina", written over the line of plus signs.